

„Truu“

ehk

Kuida noor meremees ülendatud sai.

Tõlkinud J. R—nn.

Usklikkude sõbrade abiga wälja antud.

*Anna Kiilowasa
II kl.*

Teine trükk.

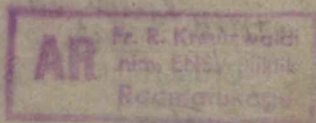
II kl.

Tallinnas.

Trükitud M. Schiffer ja M. Antje kirjadega.

1908.

Дозволено Пензурою. — Юрьевъ, 5 марта 1903 г.

21049

Печ. въ тип. М. Шиффера в М. Авле, Ревель.

„T r u u“

ehf

Kuida noor meremees ülendatud sai.

Ühel õhtul, mitte kaua aega sest ajast, olime üks hulk wanad mere kapteinid ühel lõbusal õhtupidul ühes koos, ja kui söömaaeg lõppenud oli, hakkasime juttu ajama. Meite hulgas oli kapten Richard Satter, ja toredamat, kenamat meest ega tublimat meremeest pole iialgi laewa teki peal kõndinud kui tema. Wiimaks tuli kord tema kätte üht sündmust jutustada, ehf mõnda elujuhtumist omast elust ette tuua, nagu meie teised enne olime teinud.

„Olgu siis peale, poisid,“ ütles tema ning lõi käega wastu, kui talle wiinapudelit pakuti, — „ma tahan teile üht raasukest omast waratssemast mereelust ette kanda, ja see on üks wäga tähtjas raasuke,

seba pean ütleva, sest selle peal on minu pärastine mehep olw seisnud."

Meie walmistafime endid kõige suu-
rema tõsidusega kapten Satter'i jutustuse
kuulmise peale ette, sest tema ei olnud mitte
 utsnes üks wana meremees, waid ka üks
neist  nnelikumatest laewajuhatajatest, meie
kaubalaewade jauskonnas. Tema jutustus
on järgmine:

Ma olin  isna noor, kui ma esimene
kord merele läksin, ja neljateistk unnemal
aastal arwafin ma ennast juba t aieks
meremeheks. Oma kaheteistk unnemal
aastal läksin ma ühe laewa peale, mis
Indiamaa wahet käis, ühe wäga pika reisi
peale. Laewa peal oli meid kuus tükki
 hes wanuses ja meil kõikidel oli peaaegu
 hesugused kohused täita. Laew — wana
„Lady Dunlope“ — oli suur ja madruste
hulk oli ka selle kohta suur küll, meid oli
kõigist 52 tükki. Meie „poisid,“ kuida meid
kutsuti, olime ühes kohas ametis ja teis-
test laewameestest  isna lah us. Meie kap-
ten oli üks auus ja õiglane mees, hea ja
lahke kõikide wastu, kuid wäga ühe sõnaga

ja „kartwapealne.“ Muidugi mõista, leid-
sime meie noored tema juures üht ja teist
laita, ja üsna sagedaste saidwad tema kä-
sud meie poolt hukka mõistetud. Tõde poo-
lest oleksime palju tühjaks teinud, kui seda
aga oleksime wõinud; aga et tema kapten
oli ja meie paljalt „poisid,“ siis sai tema
muidugi walitseda: kõik meie head plaa-
nid ei tähendanud midagi ja maailm ei
saanud sest mingit kasu.

Nüüd olime meie poisid ka õppinud
omta napsi jooma nagu wanemad mere-
mehed. Meie wõisime oma klaasi niisama
põhjani tühendada kui nemadki ja pealegi
niisamasuguse isuga; seks andis mereelu ka
täit wabadust ja seda arwab meremees
omale ka auuks. Aga ka selle asja poolest
julges meie kapten teisiti mõelda. Sõud-
sime kuskile sadamasse ja tahtsime oma
klaasi wõtta, siis juhtus üsna sagedaste,
et meid tagasi pidi wiidama ehk ise tagasi
laksime ühes nii pahas seisukorras, mis häbi
rääkida. Ma ütlen „meie“, aga üks oli
meite hulgast, kes ennast mitte sundida ei
lastnud üht tilkagi maitsta. Tema nimi

oli Jaak Small, ühest wäikesest linnast Nju-Jersimaalt pärit.

No jah, Jaak Small ei wõtnud mitte tilfagi wiina ja sellepärast maanitses tema meid mitu korda ning palus meid seda maha jätta. Wiimaks tüdines tema ometegi ära meid noomimast, sest meie narriksime tema pea täis ja tema oli rõõmus, et meie teda rahule jätsime. Aga kaptenil olivad terawad silmad, ja ei wõtnudki kaua aega, enne kui ta Jaagu wastu suuremat sõbrust üles näitas kui meie wastu. Üsna sagedaste sai Jaak temaga seltsis maale minna, kuna meid laewa peale jäeti. Muidugi mõista, sünnitas see meie südames kadedust, mis sellega lõppis, et waene Jaak kõikidest üsna ära põlatud sai.

Aga Jaak oli tõe poolest üks neist kõige parematest poistest maailmas. Ta oli sõbralik, usin, ustaw, alati walmis häda korral hi pakkuma, ja nii tõsine sõber kui iial ei wõib olla — muud kui seda, et ta meitega ei tahtnud purjutada, see oli kõik. Ei, see ei olnud mitte kõik. Temal oli ka wiisiks palwet teha, luges

piiblit enam kui meie ning õppis rutemine
 kui meie — tema oli tublim meremees ja
 oli enam mereasjandust õppinud kui meie
 kõik. Seda aga püüdsime nõnda ära sele-
 tada, et kapten temale enam tähelepanemist
 üles näitas, ehk meie küll paremat tead-
 sime, sest igauks wõis niipalju õppida kui
 temal lusti oli. Nii oli aga nii: meie
 pidasime sest mõtest „wanad meremehed“
 olla enam lugu kui muist asjust, ning
 kulutasime enam aega lusti pidamiseks
 ära kui selle asja selgeks õppimiseks, mida
 meie oma elu ülesanneks enestele olime
 ära walitsenud.

Wiimaks läks asi nii kaugele, et Jaak
 ülewaatajaks sai kui ohwitseeridel rutt oli,
 ja tema oli selles ametis niisama osaw kui
 kapten. Aga Jaak oli meie jauskonnas ja
 sellepärast alati meile pinnaks filmis.
 Meie pidime nägema, kuidas tema igas
 heas asjas meitest lühikese aja sees mööda
 läks, aga ometigi meie ei tahtnud filmad
 lahti teha. Meie olime kadunud tema „hea
 õnne“ üle, kuidas meie seda nimetasime
 ning püüdsime teda juhtumise korral pa-

handada ja temale lahju teha. Aga tema ei saanud iialgi pahaseks. Mõni kord naeris tema meid, ja mõnikord noomis ta meid nii tõsiselt ja liigutawalt, et see tüüks ajaks meie juud kinni sulgus.

Wiimaks tärkas see mõte meie pähe, et Jaaku pidime sundima napsi wõtma. Plaan sai walmis tehtud, kui Jaak ära oli, ja meie tõutasime üks teisele, et parajal ajal seda pidime tegema. Oli see nõuu kindel, siis näitasime Jaagu wastu suuremat sõbrust ülesse kui enne ja tema oli selle üle rõõmus ega aimanudki meie paha ettewõtet. Meie sõitsime koju poole mööda Brasilia randa ning pidasime Rio Janeiro sadamas kinni, kus nädalaks ajaks pidime wiibima. Ühel ilusal hommikul saime luba maale minna ja terweks päewaks ära jääda; sellepärast panime kõige paremad hilbud selga ning jõudsime randa.

Nüüd oli meie tund lõõnud ja meie pidasime isekeskis nõuu, kuidas oma plaani täide saata. Jaagu kõige ülem soowimine oli see, kui maale saime, ühest kohast teise täia ja tähtsamaid asju waadata. Tema

tahtis firituid ja neidsugusi kohti näha; ja et meie nõuu korda läheks, lubasime tema seltsis minna, kui ta aga tahaks meitega ühes tulla ja lõunat süüa. Tema oli sellega kohe nõuus ja meie arvasime teda lõksus olevat. Olime ju kofku rääkinud, et kui söömaaeg möödas, siis kerget magusat wiina tellida, aga nii palju rummi tema klaasi sisse walada, et ta purju jääks; ei ühtegi maailmas poleks meile nõnda meele järele kui Jaaku joobnult näha ning teda ses olekus laewa peale wiia. Siis, mõtlefime meie, on kapteni armastus tema vastu otsas, ja meie oleme kõik ühesugused tema filmas. Kõik oli nüüd seks ette walmistatud; pealegi olime tema vastu nii lahked kui wõimalik — nii lahked, et ta wiimaks lubas meitega minna kuhu iial tahes, kuid mitte mõnda kõlbmata paika.

Lõunaaeg jõudis kätte, ja seda peab ütleva, lõunefööd oli kõigiti tore. Olime ju üht kõige paremat hotelli ära walitsenud, sest hinnad ei olnud seal mitte kõrgemad kui muus paikus, waid koguni

odavamad, sest pahemates kohtades käiakse ilma halastamata meremehe kufuga ümber.

Road saidvad suure söömaifuga nahka pandud, ja sööginõuud ära koristatud, ja minu märguandmise peale pandi wiin lauale.

Roh, mis see peab tähendama? küsis Jaak, ja sai üsna rahutumaks, kui ta pudelid ja klaasfid nägi.

„Bijut lahja joodawat wiina,“ kostsin mina, nii tuimalt kui ma wõisin — paljalt marja sahwti.

„Aga see on ometi wiin,“ rääkis tema edasi.

„Pole see mitte wiin,“ hüüdis Samuel Bratt, kes üks neist kõige karedamaist inimestest maailmas oli.

„Roguni mitte wiin,“ lisas Tim Black juure, kes peaaegu niisamasugune oli, „see on paljalt lahja marja sahwt. Tulge poisfid, walame fisse.“

Klaasid walati muidugi täis; Samuel Bratt wõttis seda ametit oma peale ja kandis selle eest hoolt, et Jaak Smalli klaasid fisse rohkeste rummi walati.

„Mitte,“ ütles Jaak, kui temale klaasi pakuti, „kui teie nõnda peale hakkate, siis joon ma teie seltsis wett, niikaua kui teie endid mõistlikult üles peate, aga ma ei taha mitte üht tilkagi wiina maitseada.“

Seda ütles ta mahedaste ja lahke naeruga; aga tõsiselt ja kindlaste, ja meie wõisime näha, et plaan oli nurja minemas. Küll palusime teda, et ta ometegi üht klaasi meitega jookš, kui mitte rohkem. Meie püüdsime temale seletada, kui süüta tegu see oleks ja kui õnnelikud meie oleksime temaga seltsis juua; aga teda oli üsna wõimata ära wõita.

„Laste teda siis olla!“ hüüdis Tim, kes juba pisut oli wõtnud. Enne lõunat olime ka kõik, Jaak arwamata, enam ehk wähem joonud. „Lass teda olla, meie ei taha niisuguse wiletsaga tegemist teha.“

„Seda arwan ka minagi,“ lisas Samuel juurde, suure healega pilkawalt naerdes; „mingu peale. Peab ta ennast nii uhkeks, et ta oma seltsimeestega ei taha juua, siis meie temast ei hooli.“

„Teie mõistate mind walsiste ära,“

ütles Jaak kurwal toonil. „Mitte uhkus ei feela mind joomast, waid koguni teine põhjus. Ma ei taha mitte juua.“

„Ihnus — seep see on,“ ütlesin mina, ja wõtsin kindlaks nõuiks teda wägivaldselt jooma sundida. Aga Jaak waatis nii noomitwalt minu otsa, kui ma seda ütlesin, et ma peaaegu soowisin, et see ütlemata oleks olnud.

„Ma soowiksin ametiwennad, et teie oma wiinajoomist mitte kahetseda ei saaks,“ ütles Jaak Small, oma tooli pealt üles tõustes: „teie wõite teha, mis tahate, aga mina palun, et ma peaseksin. Ma tahan oma osa lõuna söögi eest ära maksta.“

„Ja oma osa wiina eest ka,“ ütles Tim, „jest sinu pärast sai see ju tellitud.“

„Selge ihnus!“ hüüdsiwad kaks ehk kolm ühest suust.

„Mitte, mitte, sõbrad. Ma tahan kõikide eest lõuna sööki maksta — kõige eest, mis meie siin oleme saanud, aga mitte wiina eest.“

Ja kuna ta nõnda rääkis, helistas ta tella. Ta küsis ülespässitaja käest, mis

lõunesööf, wiin arwamata, tuleks maksta; ja kui ta seda oli teada saanud, wõttis ta rahakoti wälja ning tahtis seda ära maksta. Nüüd aga tõusis Samuel Pratt ülesse ja wõttis tema käest finni.

„Ei — mitte nõnda,“ ütles Samuel. „Sa ei pruugi seda mitte maksta; meie ei taha mitte selle kulu peal süüa, kes sell wiisil ühest kitsikusest püüab wälja peaseda. Meie ei taha sinuga mingisugust tegemist teha, kui sa klaas wiina meitega ei taha juua.“

„Olgu peale,“ ütles Jaak; ja kuna ta rääkis, wõis iga üks näha, kuidas tema mõnad wärisestiwad ja et ta enam ei wõinud rääkida.

Ta pööris ennast siis ukse poole, aga enne kui ta wälja jõudis, kargas Tim Black püsti ja hakkas temast finni ning hüüdis:

„Ei mu pojake, sellwiisil sa ei tohi siit ära minna. Sa oled hakatust teinud, ja pead ka lõpetama.“

See oli meile märgu andmiseks, et uueste pidime hakkama, ja weelgi katsu-

sime teda sundida oma klaasi tühjendama; aga kui nägime, meelitamine ei mõjunud, hakkasime teda pilkama ja sõimama. Meie andsime talle süüks, et ta laewa peal meist tahtis ette jõuda ja muud selle sarnast, mis aga meelde tuli. Nüüd võisime näha, kuidas waene pois on oma wihatundmust püüdis lammutada; wiimaks jäi tema waikeks, läks oma tooli juure tagasi ja ütles:

„Ametiwennad, kuulake mind üheks filmapilguks.“

Nüüd jääme kõik wait ja tema hakkas rääkima:

„Et nüüd asi jaks on läinud, sellepärast olen ma nõuiks wõtnud seda wälja rääkida, mida ma üksnes oma teada tahtsin jätta.“

Saagu tõsise olemise pärast olime ju ennegi arwanud, et tema lapsesõlwe aastades midagi iseäralikku olla ette tulnud, sellepärast jääme kohe filmapilk wait.

„Mu lugu on üsna lühike,“ hakkas tema, „ja ma wõin seda lühikese ajaga jutustada. Dmasti kõige nooremast lap-

sepõlwe aastadest saadik ei teadnud ma mitte, mis õnnelik kodune elu on. Mu isa oli joodik! Ka temagi oli ükskord hea inimene ja hea abikaas olnud; kuid wiin rikkus tema inimliku ja mehikst meelt ning tegi teda üheks lojuseks. Ma mäletan weelgi, kui külma ja rõõmuwaene esimene talwe oli, mida ma wõin mäletada. Meil ei olnud tuld, ei toitu, ei riideid, ei rõõmu, ei, ega mingisugust midagit — mitte muud midagi, kui wiletsust ja häda. Mu waene ema pigistas mind oma rinna wastu, et ma ei pidanud ära külmetama, ja ükskord — ükskord mäletan ma — et tema pisa-
rad mu pale peal jääks külmetasiwad! Oh, kuidas mu ema oma mehe eest Jumalat palus: ja mina, kes sel aja muud ei osanud, kui lödiseda, õppisin ka Jumalat paluma. Ma nägin ka, kuidas see mees, mu isa, koju tuli; ma mäletan, kuidas mu waene ema nuttis ja wärises.

Kui ma wanemaks sain, pidin ma ferjama minema. Läbi külmetanud ja wärisedes sammusin ma sügawast lumest läbi, riidekaltitud selgas ja külmetanud jalad

peaaegu paljad. Ma nägin teised lapsed minu wanuses sooja riietega ehitud olewat ning tundsin, et nad õnnelikud olivad, sest nad laulsivad, kui nad kooli läksivad. Nende isad ei olnud joodikud. Ma teadsin, et nende isad paremad ei olnud, kui minu isa enne oli olnud; sest mu ema oli mulle rääkinud, kui hea mu isa oli olnud, enne kui see äraneetud liiajoomise himu tema üle wõimust oli wõtnud; aga see õnnetu wägi wõttis wõimust, ja ehk ta ka sagedaste oma jõuga katsus põgeneda, ometigi ei suutnud ta seda teha.

Aleg jõudis ja mina sain kahelksa aastaseks, ja need kahelksa aastad olivad ühed nii kurvastuse ja kannatamise aastad olnud, et Jumal hoidku niisuguseid enam nägemast. Wiimaks, ühel külmal hommikul, kest talwe ajal, ei olnud mu isa mitte kodu. Tema ei olnud õhseks koju tulnud. Mu ema saatis mind kõrtsu waatama, kas ta ehk seal pidi olema. Sain ma poole teed ära käinud, seal näen ma midagi tee kõrwas lume sees. Ma jäin seisma, üks wärin käis minust läbi, sest see oli ühe

inimese sarnane. Ma läksin sinna, pööra-
sin teda ümber ning pühkisin lume tema
pale pealt ära. See oli minu isa, ja
tema oli kange ja külm! Ma panin oma
kätt tema walge näu peale. Tema oli
surnud."

Maene Jaak jäi filmapilguks wait ja
kuiwatas oma filmi. Keegi meist ei lau-
sunud midagi, sest meie olime sügawasti
liigutud. Aga warsti jutustas tema edasi:

"Ma läksin nüüd kõrtsu ja jutustasin
inimestele, mis ma olin leidnud, ja kõrts-
mik saatis kaks meest mu kõwaks külme-
tanud isa surnukeha kodu kandma. Oh
ametiwennad, ma ei wõi teile mitte jutus-
tada, kuidas mu ema nuttis ja ohkas.
Ta langes oma põlwede peale ja surus
seda jääkülma surnukeha oma tussutwa sü-
dame wastu, nagu oleks tema tahtnud
talle elu anda oma enese soojusest. Ta
armastas oma meest, kõigist tema mitme-
sugustest pahadest wiisidest ja eksitustest
hoolimata, ja nüüd oli tema armastus
täies tugevuses. Mõlemad kandjad läksi-
wad oma teed ning jätsiwad surnukeha

põrandale. Mu ema kutsus mind enese juurde põlvili heitma. Ma tegin seda. „Mu laps,“ ütles tema mu vastu, ja suured pisarad voolasivad mööda palgesid maha, „sa tead küll, mis seda on sünnitanud. Seesinane mees oli ükskord nii hea, õnnelik ja truu mees, kui keegi võib olla; aga oh! waata, kuidas tema on maha löödud! Tõuta mulle, mu laps, oh! tõuta siin Jumala ja oma surnud isa ning oma sügavaste kurvastatud ema ees, et sa iialgi, iialgi, iialgi ei taha üht tilgagi sest hirmsast kihwtist maitsta, mis meile seda ärarääkimata suurt wiletsust on kaela tõmbanud!“

„Oh, ametiwennad, ma lubasin siis seal kõik, mis mu ema nõudis, ja Jumal teab, et ma selle filmapilguni seda tõutust olen pidanud. Mu isa sai maetud, ja mõned head, lahked naabrid aitasivad meid üle talwe. Kui kewade tuli, wõisin ma juba tööd teha ja emale pisut teenida. Wiimaks sai mull see õnn osaks, et ma merele wõisin minna; ja iga kord, kui ma koju lähen, wiin ma pisut raha oma

emale. Mitte kõige maailma eest ei taha ma seda tõutust murda, mis ma oma emale ja Sumalale tõutafin sel pimedal ja külmal hommikul. Kui ma ka mitte seda tõutust ei oleks teinudki, siiski ma ei tahaks selle õnnetuma klaasise piutuda, sest ma tean, et mull üks armas ja hea ema on, kes minu viletsuse läbi õnnetumaks ja kurwaks saaks; ja ma tahaksin ennemine surra, kui tema halli pea üle kurvastust tõmmata. Teil ehk ei olegi enam emasid: ja kui teil ka on, siis võib ka olla, et nemad teie käest oma ülespidamist ei looda; sest ma tunnen teid väga hästi, kui et keegi teie hulgast oma wana ema hallid juukses murega hauda tahaks saata. Nüüd on mu jutt otsas, sõbrad! Laske mind nüüd minna, ja teie võite juua, kui teil weel tahtmist on; aga ma loodan, et teie enam mind ei tahaks fundida seda tegema."

Kuna Jaak nõnda rääkis, pööras ta ennast ukse poole, aga Tim keelas teda.

"Dota, Jaak!" hüüdis Tim, oma filmi kuitatades ning tooli pealt püsti karates.

„Sa ei pea mitte üksi minema. Mul on ka üks ema ja armastan teda niisama palju, kui sina oma emat armastad; ja minu ema ei pea mitte rõõmsamaks saama, kui minu, sest selle armastuse juures, mis mul tema vastu on, tõutan ma siin, et tal enam ei pea üks joobnud poeg olema. Ma ei taha enam iialgi wiina juua!“

„Anna oma käsi siia, Tim,“ hüüdis Samuel Pratt. „Ma tahan ka ühes tulla!“

Ei võtnud mitte kaua aega, waid hästiste oma tooli pealt üles karates ühendasin mina ennast nende kahe teisega; ja peagi olime kõik wiis endid Jaaguga tema heas eluplaanis ühendanud. Meie palusime sulge, tinti ja paberit ning lasksime Jaagu seda ühendust ja tõutust paberisse panna; tema kirjutas esiteks oma nime sinna alla ja meie tegime seda järele, ja kui see kõik oli tehtud, olime meie õnnelikumad ja rõõmsamad kui enne iialgi. Wiin laua peal ei saanud enam liigutud, ja mis meie enne olime joonud, kautas nüüd oma mõjumist.

Wastu õhtut lasksime laewa peale tagasi.

Kapteni otjaesine läks tumedaks, kui meie üle laetwa ääre jõudsime, sest iialgi polnud tema meid näinud targa peadega tagasi tulewat. Aga kui kõik laetwa peale olitwad saanud ja oma tulemist temale suu sõnal teada annud, muutis tema nägu. Ta wõis waewalt oma filmi uskuda.

„Noh, kas teie näete, poisid,“ ütles tema, kui ta meid terawaste oli filmitseenud, „mis see ometi peaks tähendama?“

„Näita temale paberit,“ sosistasin mina.

Meie leping oli Jaagu käes ja ilma sõna lausumata andis tema seda kapteni kätte. Ta wõttis ja luges seda, ja tema näujume muutus mitu korda. Wiimaks märkasin ma ühte pisarat tema filmas.

„Poisid,“ ütles tema, kui ta paberi kogu keeras „jätke seda minu kätte, ja kui teie seda head lepingut peate, ei pea teie minu sõbrust kautama, niikaua kui ma elan.“

Meie jätsime ka paberi kapteni kätte, ja kui ta seda oma tasku oli pistnud, tuli tema ja wõttis meie kättest kinni. Ta oli wäga liigutud, ja mina mõistsin, et see sündmus teda rõõmustas. Sest väewast

saadik waatasime teiste tundmustega tule-
wiku sisse. Nüüd ei olnud meie mitte enam
Saagu peale kadedad, sest tema hakkas
meile mereasjandust õpetama, ja meie õp-
pisime teda enam armastama. Särginise
reisi peale wõeti meid kuus tükki kui tub-
lid meremehed vastu ja anti meile täie
palga; meie ei jätnud ka mitte seda auu-
wäärt kapteni maha, enne kui meie nagu
ohwitserid teiste laewade peale läksime.

Jaak Small on nüüd üks neist kõige
parematest kaptenitest maailmas, ja mina
usun, et meie teised weelgi kui auusad ja
õiglased mehed elame. Kolme aasta eest
trehwasime meie kõik 6 tükki Njujorgi lin-
nas kokku, ja ei ükski meist ei olnud seda
tõutust murdnud, mis meie Rio linna wõõ-
rastemajas olime teinud. Keli tükki meist
olime kaptenid tugewate laewade peal, üks
oli kaupmees Njujorgis ning teine pidi
parajaste Amerikamaa konsuliks ühte Wa-
hemere äärdse linna minema.

„Nüüd teate teie, mis ma wiina ei
joo,“ ütles wiimaks kapten Satter, „ja
mina tean kindlasti, et keegi teitest mind

sellepärast hukka ei mõista." — Tõepoolest, kui meie maa mehed, noored ja wanad, Issanda nimel seda tõutust teeksid, et nad seda kahjutegevast, ihu ja hinge rikkujat wiina ei maitseks, siis ei saaks mitte üksnes nende oma ja kõige meie rahwa ihulik warandus kosuma, waid ka üks neist kõige suurematest takistustest Jumala riigi ning Püha Waimu tööd tegemiseks inimeste südamete kallal saaks siis eest ära saadetud. Jah, selle kasu, niihästi ühtki kui awalik, oleks wäga suur, ajalikuks ja igaweseks eluks. — Peame meie seda tõeks siis hakatama täna päew selle kallal tööd tegema; ja igauks, kes mitte wiinajoomist ei ole maha jätnud, tehku seda täna, jah, just täna, iseene ja oma pererahwa pärast. Issand saab seda sammu õnnistama, mis sa tema nimel oled ette wõtnud!

Rbl. 50

VR KKPL. IV. 24

Nr. _____

Gind 5 kop.

